

Формування екологічної мережі передбачає зміни в структурі земельного фонду країни шляхом віднесення частини земель господарського використання до категорії, що підлягають особливій охороні, з відтворенням притаманного їм різноманіття природних ландшафтів.

Наявна площа та територіальна структура земель України, що підлягають особливій охороні (території та об'єкти ПЗФ, водозахисні, полезахисні, рекреаційні, курортні, лікувально-оздоровчі та інші), дають підстави для їх віднесення до територіальної системи з певними ознаками екомережі.

Серед усіх категорій територій і об'єктів ПЗФ України та Запорізької області за кількістю найбільшу частку мають пам'ятки природи, заказники та заповідні урочища - разом біля 90% від кількості всіх існуючих заповідних об'єктів. Однак за площею розподіл об'єктів ПЗФ є іншим: в Україні - близько 80% ПЗФ припадає на національні природні (до 35 %) та регіональні ландшафтні парки і заказники, в Запорізькій області - 63,64% на національні природні парки і 35,3% на заказники.

Згідно програми площа екомережі в степових областях повинна бути 30-40%. Екологічна мережа представляє територіальну систему сполучення природних і природно-антропогенних комплексів, каркас якої складають вузли (достатньо великі екосистеми з високим біорізноманіттям) та природні коридори міграції, що мають вид лінійних об'єктів (заплавні, кружно-балкові та інші комплекси).

В Запорізькій області малозмінені ландшафти, за рахунок яких можливе формування екомережі, становлять 18-20% її території. Необхідні 15-20% можливо отримати в наслідок переорієнтації орних угідь та рекультивованих земель на природоохоронні та рекреаційні цілі.

Це змінить статус об'єктів ПЗФ, що потребує вирішення важливих проблем – розробки законодавчих та нормативних документів по екомережі, ревізія ПЗФ, утворення нових і розширення існуючих об'єктів природно-охоронного фонду області.

Список використаних джерел та література

- Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 № 2456-ХІІ.
Створення екологічних коридорів в Україні. Посібник щодо законодавства, ландшафтно-екологічного моделювання та менеджменту для поєднання природоохоронних об'єктів на підставі досвіду в Карпатах.- К.: ІнтерЕкоЦентр, 2010-160с.
Барабоха Н.М. Природно-заповідний фонд Запорізької області. // Мій рідний край Мелітопольщина: матеріали Міжнародної наукової конференції присвяченої 100-річчю М.О.Алексєєва / ред. О.М. Алексєєв, О.С. Арабаджі, В.І. Резнік та ін. – Мелітополь: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2012 р. – с. 115-123. (у співав. з Барабохою О.П.).
Барабоха Н.Н. Методика изготовления наглядных пособий по географии. Методическиеразработки. – Мелітополь, 1984. - 17 с.

Дмитро Степаненко
Тетяна Копилова
Олександр Писанець
Мелітополь

АНАЛІЗ СТАНУ СФЕРИ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В МЕЛІТОПОЛЬСЬКОМУ РАЙОНІ

Аналіз джерел щодо сфери поводження з ТПВ в Мелітопольському районі дозволив виявити, що вплив на навколишнє природне середовище в межах Мелітопольського району мають міські і районні суб'єкти господарської діяльності, які мають стаціонарні і пересувні джерела викидів, скидів забруднюючих речовин, а також розміщують промислові і побутові

відходи на території району. Найбільше техногенне навантаження припадає на територію Новенської сільської ради через розміщення полігону твердих побутових відходів, центральних очисних споруд каналізаційних стоків міста Мелітополь, ставків – накопичувачів мулового осаду каналізаційних стоків, 2 карт розміщення рідких промислових відходів. Всі об'єкти розміщення відходів є джерелами забруднення атмосферного повітря біогазами, підземних вод – фільтратом, земель – забруднюючими речовинами.

Всі тверді побутові відходи району розміщуються на єдиному полігоні, що розташований на території Новенської сільської ради біля села Зелене. Полігон твердих побутових відходів займає площу 21,97 га. На ньому розміщено 48,44 тис. тонн відходів (з початку експлуатації - 3,8 млн. тонн) [2, 4]. У зв'язку із зростанням кількості ТПВ на полігоні не дотримується технологія складування та правила його експлуатації. На даний час сміттєзвалище вичерпало свою потужність, не відповідає нормам екологічної безпеки та шкідливо впливає на здоров'я населення. Розглядаючи у цьому аспекті полігон ТПВ, можна відмітити, що одним з основних видів його антропогенного впливу (40-45%) являється забруднення підземних та поверхневих вод, ґрунтів та підстелюючих ґрунтів фільтратом полігону та забруднення довкілля емісіями шкідливих речовин з полігону ТПВ (15-20%) [4]. Згідно з аналізом результатів наукових досліджень, у зоні впливу полігону ТПВ спостерігається перевищення вмісту шкідливих речовин у ґрунтах порівняно з фоном та ГДК по нітратам, сірці, хлоридам [3].

Поруч з полігоном знаходиться зона підтоплення, у зв'язку з чим зростає ризик забруднення ґрунтових вод. Тому 80% мешканців району відносять питання поліпшення екологічного стану прилеглого району до першочергового [2].

Сфера послуг по централізованому збору та видаленню твердих побутових відходів від населення охоплює тільки 6 (всього 16) населених пунктів району, а саме: смт. Мирне, с. Вознесенка, с. Костянтинівка, с. Фруктове, с. Садове, с. Терпіння. Із цих населених пунктів КП «Райсількомунгосп» вивозить сміття на єдиний в районі смітник, розташований на території Новенської сільради біля села Зелене. Відповідно до постанови Мелітопольської районної санітарно-епідеміологічної станції від 07.02.2009 року №5 діяльність полігону ТПВ в смт Мирне тимчасово припинена [4]. Робота ж комунальників в інших селах викликає незручності, головна з яких - колосальні фінансові витрати на транспортування ТПВ. Саме тому в Мелітопольському районі гостро постало питання про створення власного сміттепереробного заводу. З кожним роком об'єми ТПВ в Мелітопольському районі збільшуються. Якщо, наприклад, 2-3 роки тому з Костянтинівки працівники «Райсількомунгоспу» щомісяця вивозили біля шести тонн сміття, то цього року об'єми відходів вирости практично в 10 разів. Наявної на підприємстві техніки ледь вистачає, щоб звільняти села від смітників. Якщо з Костянтинівки, Терпіння, Вознесенки, Мирного й ще двох сіл району сміття регулярно вивозиться на міський смітник, то сільради віддалених селищ поки про це можуть тільки мріяти [2]. Фактично в інших населених пунктах району структури санітарної очистки відсутні. Населення вивозить до визначених місць побутові відходи самовивозом. При чому, не для всіх населених пунктів в районі визначені місця для розміщення твердих побутових відходів.

Сільські сміттєзвалища не відповідають сучасним вимогам природоохоронного законодавства. Крім того, з метою забезпечення правильної експлуатації полігонів твердих побутових відходів необхідна спецтехніка для ущільнення відходів, пересипки їх ґрунтом, рекультивациі відпрацьованих робочих карт полігону.

В районі існує проблема оснащення комунальних підприємств засобами механізації для централізованого збору відходів від населення, дрібних виробників, торговельних об'єктів.

По вивозу ТПВ в районі працює 4 сміттєвози в: КП «Мирне», КП «Райсількомунгосп» Мелітопольської районної ради, ВК «Фруктове», КП «Терпіннівське» і 1 вантажний автомобіль (КП «Вознесенське»). Кількість контейнерів для збору сміття у Мелітопольському районі

